

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye'de medyanın ayrımcı, ötekileştiren ve cinsiyetçi yaklaşımı ve dili hakkında bir araştırma yapılması, bu yaklaşımın doğurduğu sonuçların incelenmesi ve medyada nefret söyleminin ortadan kaldırılması için hukuki alt yapının hazırlanması amacıyla Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz. 27.10.2011

Sebahat TUNCEL
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Medyanın iletişim araçlarını yaygın olarak kullanarak, toplumun kültürel ve sosyal yapısını derinden etkilediği, bireylerin düşüncelerine ve davranışlarına büyük etkisi olduğu bilinmektedir. Medyanın toplumsal olaylara ve sorunlara evrensel ilkeler çerçevesinde objektif, yansız, insan haklarına saygılı, barış dilini benimsemiş bir yaklaşımı olması gerekirken ne yazık ki Türkiye’de nefret söylemleri üreten, milliyetçiliği, militarizmi ve cinsiyetçiliği körükleyen bir dil kullanmaktadır. Bunun en yakıcı örnekleri 23 Ekim 2011 tarihinde yaşanan ve herkesin üzüntüyle karşıladığı Van’daki deprem sonrasındaki görsel basında meydana gelmiştir. Ulusal bir kanal olan ATV’de gündüz yayınlanan bir programın sunucusu meydana gelen depreme ilişkin “Canımız istediğimiz zaman taş atıyoruz, kuş avlar gibi dağlarda vuruyoruz, sonra bir şey olduğunda hadi mehmetçik gelsin, hadi polis gelsin diyoruz. Biraz da dengeleri kuralım. Zor günlerde canım cicim..” açıklamasını yapmıştır. Yine depremin olduğu 23 Ekim Pazar günü, Habertürk adlı kanalda haber sunucusu depreme dair haberi sunarken “Her ne kadar Van’da olsa da acımız büyük” ifadesini kullanmıştır. Medya’da Van depremi ardından TV kanallarındaki etnik ve ayrımcı söylemler ne yazık ki münferit durumlar değildir. Akademisyenlerin ve sivil toplum örgütleri Türkiye’de milliyetçiliğin giderek yükseldiğini belirtirken, bu konuda medyanın büyük bir payı olduğu bilinmektedir. Militarist söylem ise bir yandan şiddeti ve çatışmayı tetiklemektedir ve medyanın kullandığı dil toplumda ayrılmaya neden olmaktadır. Bu alanda çalışan sivil toplum örgütlerinin raporlaştırdığı medyadaki farklı kesimleri ötekileştiren, ayrıştıran haberlere ve söylemlere dair örnekler öngörünün devamında verilmiştir. Tüm bu olaylar göstermektedir ki nefret suçları ve ayrımcılığa yönelik bir yasa eksikliğinin varlığı ve böyle bir yasanın aciliyeti söz konusudur. Diğer yandan tüm bu olaylarda var olan RTÜK gibi bir kurum ve yasalara rağmen harekete geçilmemesinin devletin bu konuya duyarsız kaldığı hatta eyleme geçmeyerek teşvik ettiğini işaret etmektedir.

Hükümet medyayı baskı aracı olarak kullanarak kendi politikalarını ve tek tipleştiren bir yaklaşımı dayatırken aslında giderek basın ve yayın etik ilkelerinden uzaklaşmış ve tekelleşme sonucu yansızlığını kaybetmiş bir medya oluşturulmuştur. Medyadaki bu baskı ve tekelleşme sonucu, farklı ve muhalif görüşlere tahammül edemeyen bir gazetecilik ve yayıncılık anlayışı ortaya çıkmıştır. Son dönemlerde çeşitli gazete ve TV kanallarında medya patronlarının ve dolayısıyla hükümetin “hoşuna gitmeyen” bir şey söyleyen ya da yazan gazeteciler işlerinden olmaya başlamıştır.

Yeni bir toplumsal yapım sürecinde, medyanın dilinin ve nefret söylemlerinden arındırılmış bir dil kullanmanın önemi daha da artmaktadır. Bu nedenle medyada ayrımcı ve ötekileştiren dilin ve söylemin doğurduğu sonuçların ortaya çıkarılması ve engellenmesi için neler yapılabileceği, bağımsız ve objektif bir basının oluşturulması, bu konuda çalışan sivil toplum örgütleriyle birlikte nasıl bir hukuki düzenlemeler yapılması gerektiğinin ortaya konulması ve fiili olarak önlemlerin araştırılması için bir meclis araştırma komisyonu kurulmasını önermekteyiz.

GEREKÇE

Medyanın dilinin toplum üzerindeki etkilerinin çok büyük önemi olduğu artık bilinmektedir. Bu konuda Türkiye’de çalışan Hrant Dink Vakfı, Mediz, KaosGL ve Sosyal Değişim Derneği gibi sivil toplum örgütlerinin raporları oluşturulacak komisyon için çok önemli kaynaklar olacaktır. Medyanın ürettiği nefret söylemi ve ayrımcı dile ilişkin çalışan Sosyal Değişim Derneği’nin son dönemlerde medyadaki örneklerle dair sundukları ara rapor durumun anlaşılması ve neden böyle bir komisyona ihtiyacımız olduğunu görmek adına aşağıda verilmiştir.

İsrail ile kriz, Yahudi düşmanlarına bahane oldu

Türkiye ile İsrail devletleri arasında yaşanan siyasal kriz, Türkiye’ basınındaki Yahudi düşmanlarının seslerini yükseltmesine “fırsat” yarattı. İsrail devletini Yahudi kimliği ile bir ve eş tutan pek çok yazıda, bu kimliğe biriktirilmiş nefretin propagandası yapıldı. İsrail’den yola çıkıp Yahudi toplumuna yönelen sözel saldırılarda, hakaretlerde ve hedef göstermelerde bulunuldu.

memleket.com.tr sitesinde yayımlanan İsmail Detseli imzalı yazıda “Yahudiler, dünya kurulumu beri sömürücü, hep katledici, hep öldürücü bir toplum olarak tanınmaktadır. Böyle olduklarını Semavi kitaplar bile yazmaktadır.” diyor.

İki ülke arasındaki ilişkilerin kopma noktasına geldiği günlerde Yeni Şafak’ta, “Yahudilerin işini bitirdiği Dior baş tasarımcısına Türkiye daveti” başlığı ile bir haber paylaşıldı. Haberde, “1500’lerde İspanyolların zulmüne uğrayan Yahudilere kucak açan bizler, Yahudilerin kariyerini bitirdiği İngiliz John Galliano’ya da sahip çıkarız. Buradan John Galliano’ya açık davetiye gönderiyor ve Türk moda sektörüne de duyuruyoruz. İsrail Dışişleri Bakanı katil PKK’lılarla görüşmeyi planlayadursun, biz Yahudi mağduru John Galliano ile dünyada ‘Barış modası’nı başlatmayı gündeme alıyoruz.” gibi düşmanca çarpıtılmış ifadeler yer alıyor.

Mehmet Ali Bulut’un haber7.com sitesindeki yazısında ise açıkça savaş, hatta soykırım çıkırtkanlığı yapılmış. “Türkler’le Yahudiler’in savaştığı bir örnek yok; ama Müslümanlar’la Yahudilerin savaşları çok!” sözlerine “İsrail’i tarihten silecek kavim kuzeyden gelecektir” yargısını ekleyen yazar, “Esasında, Yahudiler cephe savaşını pek sevmezler. Onlar genellikle masa savaşlarını, para ve fitne savaşlarını ve daima da karşı tarafın içine yerleştirdikleri casus ve taraftarlarını kullanarak, düşmanlarını, onlarla karşılaşmadan bertaraf etme yolunu seçerler. Antik dönemdeki savaşları da dâhil, tamamen hud’a ve hile üzerine kurulu bir savaş taktikleri vardır.” diyerek, neredeyse “olası savaş” için taktik belirlemeye kadar uzanmış ve “içimizdeki İsraililer’e gönderme yapmış.

http://www.memleket.com.tr/author_article_detail.php?id=14339

<http://yenisafak.com.tr/Ekonomi/?t=12.09.2011&c=3&i=340296>

<http://www.haber7.com/haber/20110921/Israil8217i-tarihten-silecek-kavim.php>

Ortaylı ve Alatlı'dan "seçkin" nefret

Topkapı Sarayı Müdürlüğü görevini de yürüten tarihçi İlber Ortaylı, İstanbul'a göç eden insanları hedef alarak hakaret etti. İstanbul'a göç edenleri "eğitimsiz" ve "hödük" ilan eden Ortaylı, Türkiye'deki "elit değerlerin" yok olduğundan yakınmaktan da geri durmadı.

İlber Ortaylı, ayrımcı bakış açısını bu Arap topluluklarına da yöneltti: "Arap toplumu üretmez. Üretemeyen toplumlar örgütlenemezler. Böyle toplumlar 50 tane bahar yaşasalar, arkasından kızgın yaz sıcaklığı ve soğuk gelir." dedi. Türkiye'nin "paçoşlaşma süreci" yaşadığını iddia eden Alev Alatlı'ya destek olan Ortaylı, yine de "paçoş" sözcüğünü kullanmayacağını, çünkü bunun "sokak ağzı" olduğunu söyledi.

Ayrıca, bir televizyon programında bir araya gelen iki "elit" entelektüel birlikte "paçoşluk", "muhaşakarlık", "köylülük" ve "hödüklük" tanımları yaptılar.

<http://www.internethaber.com/ilber-ortaylidan-mide-bulandiran-sozler-372480h.htm>

<http://www.aksam.com.tr/pacoşlaşma-var-ama-sokak-dili-kullanmazdim-67978h.html>

<http://video.cnnturk.com/2011/haber/9/28/pacoş-nedir>

Sözcü Gazetesi'nden ırkçı manşet

Bingazi'de bir Libyalı'nın Başbakan Erdoğan'ı alnından öpmesi, Sözcü Gazetesi tarafından "Tertemiz alnını Arap'a öptürdü" sözleriyle manşetten duyuruldu. Gazete bu başlığı ile, Türkiye basınının "en kirli" örneklerden birini sergilemiş oldu.

MHP'ye yakın asikurtlar.com sitesi ise aynı olayı "Erdoğan işbirlikçi Libyalı'ya alnını öptürdü" başlığı ile verdi.

Daha önce CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun "Gazze'ye Türk savaş gemileriyle gidersen seni alnından öpeceğim." sözlerine Erdoğan, "Benim tertemiz alnımı senin o lekeli dudaklarına sürdürmem" yanıtını vermişti.

<http://haber.sol.org.tr/medya/sozcunun-skandal-manseti-haberi-46513>

http://www.sabah.com.tr/Gunaydin/Yazarlar/sb-mevlut_tezel/2011/09/20/sozcunun-irkci-manseti

<http://www.cnnturk.com/2011/guncel/09/17/erdogan.alnindan.opturdu/629502.0/index.html>

Habervaktim'de Küçük İskender skandalı

"Habervaktim" isimli internet sitesi, şair Küçük İskender'i konu alan haberinde, şairi ve 8 Eylül günü İstanbul Modern'de katılacağı Sözü'nü Sakınmadan isimli etkinliği hedef gösterdi.

Şairi, "eşcinsel" ve "Kemalist" olarak damgalayan Habervaktim, medya kapasitesini haber vermekten öte, kendi hoşuna gitmeyen kişi ve kimliklere saldırmak için kullanmış. Sözkonusu yazıda yorum, haber niteliğinin oldukça önüne geçmiş durumda. İçeriği aşağılamak, hakaret etmek, iftira atmak ve bilgileri çarpıtmaktan besleniyor. "Eşcinsel" ve "Kemalist" sözcükleri tipik nefret söylemi bağlamında yazıya yerleştirmiş. Bu iki kimliğin birbirini kesmesi durumu, iyice aşağılanacak bir şeymiş gibi "Hem eşcinsel, hem de Kemalist" sözleriyle ifade edilmiş.

Küçük İskender ismini özellikle "Küçük İ." diye yazan haberde, "zırl zırl ağladı" ve "geveledi" gibi ifadeler de yer alıyor.

http://www.habervaktim.com/haber/200026/istanbul_modernde_kucuk_i_skandal.html

<http://www.yesilgazete.org/wp-admin/post.php?post=34427&action=edit&message=1>

Bu Erol Köse nefret söylemi yayan bir insanmış, ayrımcılık taşıyabilir

Yapımcı Erol Köse, standup'çı Şahan Gökbağkar'a yönelik tweet mesajında "Bu Şahan travestilerle yatan bir ayıymış, AIDS / Hepatit taşıyabilir." diyerek hem sağlık statüsünü hem de cinsiyet kimliğini ortak kesen ayrımcılıktan türeyen nefret söyleminde bulunmuş oldu.

Pembe Hayat LGBTT Dayanışma Derneği ve Pozitif Yaşam Derneği, Erol Köse'nin Şahan Gökbağkar ve Hülya Avşar'a yönelik twitter'da yayınladığı ithamı üzerine ortak bir açıklama yaptı. Açıklamada, "Erol Köse'nin twitinde, ne yazık ki bizi de ilgilendiren, iki konu ön plana çıkmaktadır. Bunlardan birincisi, trans bireylerin marjinalize edilmesi, diğeri ise Dünya Sağlık Örgütü'nün kronik hastalıklar listesinde olan, 1996'den bu yana tedavi edilebilen ve gerekli önlemlerle bulaşı önlenabilen HIV ve AIDS'in sadece belli bir grubun hastalığı gibi yansıtılmasıdır. Birleşmiş Milletler AIDS Ortak Programı olan UNAIDS'in, geçtiğimiz yıl yayımladığı raporuna göre; dünyadaki tahminen 33,3 milyon kişi HIV ile yaşamaktadır. Bu sayının yalnızca % 0,5'inin trans gruplar olduğu tahmin edilmektedir. Ülkemizde de AIDS Savaşım Derneği, IKGv, Amatem ve UNFPA'nın yaptığı İncinebilir Gruplara Yönelik HIV İle İlgili Biyo-Davranış Araştırması'na göre trans bireyler arasındaki HIV yayılımı yalnızca % 3.5, toplamda da % 0,1 olduğu tahminen söylenebilir. Hal böyleyken HIV/AIDS'i hala bir trans / eşcinsel hastalığı görmek sadece gerçeklerden kaçmaya çalışmamızla açıklanabilir. Kafamızı sapladığımız kumdan çıkarmaya, aydınlanmaya ve aydınlatmaya davet ediyoruz." denildi.

Konuyu ele alan çeşitli medya organlarının olayın sadece "magazin" boyutunu görmeleri ayrıca dikkat çekiciydi.

<http://www.kaosgl.com/sayfa.php?id=9551>

<http://www.aksam.com.tr/bu-sahan-travestilerle-yatan-bi-ayi-65513h.html>

http://www.posta.com.tr/magazin/HaberDetay/Erol_Kose_den_Sahan_hakkinda_inanilmaz_iiddialar.htm?ArticleID=86739

Ders kitaplarında Süryaniler'e yönelik nefret söylemi

Milli Eğitim Bakanlığı'nın ortaöğretim 10. sınıf için hazırlattığı tarih kitabında Süryaniler için, "Osmanlı'ya ayaklandılar", "refah için Batı'nın çıkarlarına alet oldular" gibi savlar yer alıyor. Yurttaş Süryani öğrencilerin de okuduğu kitap, bu kimliği 'ülkeye ihanet etmiş' gibi gösteriyor. Kitapta, "Süryaniler'in 1. Dünya Savaşı sürecinde özellikle Ruslar'ın ve Avrupalı devletlerin kışkırtmasıyla ayaklandıkları, başarılı olamayınca büyük çoğunluğunun Anadolu'dan ayrıldığı" gibi iddialara yer veriliyor.

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu'nun 2009 yılında ders kitabı olarak okutulmasına izin verdiği kitabı Vicdan Cazgır, İlhan Genç, Mehmet Çelik, Celal Genç ve Şenol Türedi yazmış. Kitabın editörlüğünü ise Doç. Dr. Osman Köse üstlenmiş.

Haberle ilgili olarak basına demeç veren Meclis İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Ayhan Sefer "müfredatı yenileme ve bu tür ifadeleri ayıklama" çağrısı yaptı.

<http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalHaberDetayV3&ArticleID=1064418&CategoryID=77>

http://www.haberx.com/tbmmden_mufredati_yenileyin_cagrisi%2817,n,10752976,536%29.a.spx

<http://www.cnnturk.com/2011/guncel/09/26/suryanilere.tarih.soku/630637.0/index.html>

3. Pervin BULDAN
BDP Iğdır Milletvekili

4. Hasip KAPLAN
BDP Şırnak Milletvekili

5. Sırrı SAKIK
BDP Muş Milletvekili

6. Murat BOZLAK
BDP Adana Milletvekili

7. Halil AKSOY
BDP Ağrı Milletvekili

8. Ayşe AKAT ATA
BDP Batman Milletvekili

9. İdris BALUKEN
BDP Bingöl Milletvekili

10. Hüsamettin ZENDERLİOĞLU
BDP Bitlis Milletvekili

11. Emine AYNA
BDP Diyarbakır Milletvekili

12. Nursel AYDOĞAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

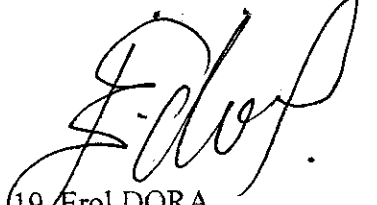
13. Altan TAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

14. Adil KURT
BDP Hakkari milletvekili

15. Esat CANAN
BDP Hakkari milletvekili

16. Sırrı Süreyya ÖNDER
BDP İstanbul Milletvekili

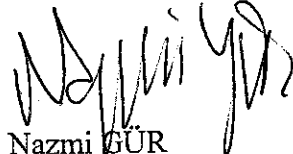
18. Mülkiye BİRTANE
BDP Kars milletvekili

19. Erol DORA
BDP Mardin milletvekili

20. Ertuğrul KÜRKÇÜ
BDP Mersin Milletvekili

21. Demir ÇELİK
BDP Muş Milletvekili

22. İbrahim BİNİCİ
BDP Şanlıurfa Milletvekili

23. Nazmi GÜR
BDP Van Milletvekili

24. Özdal ÜÇER
BDP Van Milletvekili